

Okyanus'u kim öldürdü?

Translar hem anormal olarak işaretleniyor hem de normalleşmeleri bekleniyor. Bu yüzden Okyanus'un faili devlet, normal, toplum ve aile; tüm LGBTİ intihar ve cinayetlerinin de faili oluyor.

LGBTİ örgütlerinin cevabı belli: "Tertemiz bir parçamızı daha öldürdünüz; ama işte buradayız! Sessiz kalmayacağız! Örgütlenerek, dayanışarak, omuz omuza vererek karşınızda dimdik duruyoruz! Yok saymanız, görmezden gelmeniz, şiddetiniz hatta ölüme sürükleyişleriniz dahi bunu değiştiremeyecek.

Yıldız TAR
KaosGL.org Editörü

İntihar üzerine yazmak zor gelir her zaman. Kişinin mutlak otoritesinin olduğu bedeni üzerinde vereceği nihai bir karardır intihar. Bir yanıyla çok mahrem olan bir eylem, öte yandan mahreme bir davet olarak görülebilir. İntihar edip etmemenin, intiharı yenilgi ya da kaçış olup olmadığının tartışılmasının bir anlamı olmadığını düşünlenlerdenim. Birçok farklı meselede dediğimiz gibi: "Onun bedeni, onun kararı". Ve fakat her intihar; özellikle ezilen, sömürülen, ötekileştirilen bir topluluğun bir parçası olan öznelere intiharı, birçok toplumsal ilişkiyi görür kılıyor. 17 yaşındaki trans erkek Okyanus'un intiharında olduğu gibi; Pandora'nın kutusuna hapsedilen heteroseksizm bir an için dahi olsa suratlara çarpıyor.

Mahremiyet bir yanıyla güçlü bir kalkan; bir yanıyla da egemenlerin mutlak olduğunu ispata giriştiği kudretinin oyun alanı olageldi yıllardır. Söz konusu lezbiyen, gey, biseksüel ve özellikle trans ve interseksler olduğunda; normalin kanlı sınırları hem mahreme kapatılarak hem de mahremleri orta yere dökülerek çiziliyor. Bir yandan güçlü görünmezlik, sansür ve şiddet duvarlarıyla trans kimlikler görünmez ve konuşulmaz alana itiliyor; öte yandan bütün mahremimiz ortaya dökülüyor: "Acaba penisi var mı? Vajina yaptırdı mı? Memeleri ne kadar büyük? Operasyon geçirdiye izleri belli oluyor mu? Önceki adın neydi canım? Nasıl dönüştün sen? Neden dönüştün? Trans olmak genlerle mi alakalı? Psikolojik mi yoksa sosyolojik mi? Nasıl seviyorsunuz?"

'BİNLERCE OKYANUS ÖLÜYOR'

Okyanus'un intihar etmeden önceki son sorusunu bir kez daha yinelemek gerekiyor: Ne boka yaradı normal olmak? Translar hem anormal olarak işaretleniyor hem de normalleşmeleri bekleniyor. Bu yüzden Okyanus'un faili devlet, normal, toplum ve aile; tüm LGBTİ intihar ve cinayetlerinin de faili oluyor. Okyanus'un sevgilisi İpek, intihara giden yolu anlatıyor Kaos GL'ye usulca. Düşünün ki sevgiliniz ölüyor ve siz cenazesine dahi gidemiyorsunuz. Çünkü aile istemiyor. Çünkü aile rahatsız oluyor. Çünkü aile değerleri bozuluyor. Çünkü toplum yozlaşıyor. Çünkü halk buna hazır değil. Bütün bu çünküler birleşiyor ve Okyanus'un babasının ölüm kusan dilinde şu sözlerle dönüşüyor: "As kendini de hepimiz kurtulalım artık!" Okyanus da asıyor kendini. Çünküler öldürüyor onu.

Normaller mızraklarıyla saldırıyor. Toplum uzaktan tüfekleriyle ateş açıyor. Devlet bombalıyor bedenini, varoluşunu, kimliğini... Ve son hamle de aileden geliyor. Binlerce Okyanus ölüyor, isimlerini bile bilmediğimiz... Sokakta yürürken atılan laflarla ölüyor. Polis şiddetiyle ölüyor. Tecavüzle, devlet saldırısıyla, kaçırılan gözlerle, dik dik bakışlarla ölüyor. Nefret cinayetlerinde haksız tahrik indirimi uygulanmasıyla, nefret suçları yasasına cinsiyet kimliği ve cinsel yönelim eklenmesiyle, devletin; polisi, doktoru, kanunu, öğretmeni, yönetmeliğiyle ölüyor. "Senin gibilere ev veremeyiz" cümleleri, "Seni işe almadım ama müşteriler ne der" yalanlarıyla ölüyor.

Arkadaş'ın deyimıyla "Gün ölümlü başlatıyor hayatı" ve "Her şafak taze bir ölümlü üstünde doğuyor". Her ölümlü üstüne ise devlet, toplum ve aile zafer bayrağını diyor. En normalinden kuşe kağıda gazeteler, "Genç sporcunun sır intiharı" diye veriyor haberi. Neden öldüğünü herkes biliyor ama kimse bilmiyor. Cinayeti kör bir kayıkçı bile görüyor. Ama kimse görmüyor. İntihara giden süreci devlet, toplum, aile el birliğiyle örüyor ama kimse görmüyor. Hikayelerin sonu baştan yazılıyor. Ya intihar ya cinayet! İntihar ile cinayet arasındaki sınırlar belirsizleşiyor. İstisnasız her ölümün ardından yükselen matem sesleri ve ağtlar susuyor.

Normalin gürültüsü, 17 yıllık kısacık hayatın sonlanışındaki çığlığı ölümlüde de bastırıyor. Her gün kafalara vurulan normal-anormal ikiliği ölümlüde de bir kez daha hatırlatılıyor usulca. Devlet, toplum, aile ve normal; mahşerin 4 atlı misali nefes alınacak her alanı kaplıyor. Ve nefes alamayınca yalan söylemek ya da hepsini karşına almak dışında seçenek kalmıyor. Ömür boyu kendine ve çevreye yalan söylemek de yetmiyor. "Ne kadar da normalsin, bak ibne ya da dönme değilsin" diyen diller bir yandan da, "Ya acaba bu da şey mi" diyor. Özgürce yaşamak istersen de mükemmel bir cinayet planı işleme konuluyor. Adı bazen intihar bazen de nefret cinayeti oluyor. Lakin soru hep aynı aslında: Şimdi Okyanus'u kim öldürdü?

LGBTİ örgütlerinin cevabı belli: "Tertemiz bir parçamızı daha öldürdünüz; ama işte buradayız! Sessiz kalmayacağız! Örgütlenerek, dayanışarak, omuz omuza vererek karşınızda dimdik duruyoruz! Yok saymanız, görmezden gelmeniz, şiddetiniz hatta ölüme sürükleyişleriniz dahi bunu değiştiremeyecek. Kafanızı başka yere çevirseniz de yine bizi göreceksiniz. Alışın, varız, buradayız, gitmiyoruz!"

Prof. Dr. Yasemin Inceoğlu
Galatasaray Üniversitesi İletişim
Fakültesi Öğretim Üyesi

Geçmişten günümüze cinsiyetçi ve heteroseksist algıyla biçimlenmiş olan Türkiye toplumunda LGBTİ'lik durumu, "doğal olmayan", "ahlak dışı", "kamu düzenini ve sağlığını tehdit eden" bir tür sapkınlık olarak kabul edilmekte. Türkiye'nin uluslararası düzeyde LGBTİ bireylerin haklarının korunmasını desteklediği birçok örnek var. Bu desteklemeye hali, doğal olarak ulusal düzeyde de çok farklı değil. Geçtiğimiz yıllarda İçişleri eski Bakanı İdris Naim Şahin'in "Eşcinsellik namussuzluk, ahlaksızlık ve gayri insani durumdur". Aile ve Sosyal Politikalar eski Bakanı Selma Aliye Kavaf'ın "Eşcinsellik hastalıktır ve tedavi edilmelidir" şeklindeki açıklamaları ile iktidar partisi yetkililerinin "Eşcinseller iktidar partisine üye olamaz, ancak kendi partilerini kurabilirler", "21. yy LGBTİ bireylerin haklarının tanımması için çok erken, belki 22. yüzyılda mümkün olabilir" türü sözleri, Türkiye'de siyasi iktidarın LGBTİ'lere bakışı hakkında ipuçları veriyor. Toplumun LGBTİ algısı da siyasetin bir yansıması.

BAŞKA TÜRLÜ BİR AİLE MÜMKÜN MÜ?

Geçtiğimiz yıllarda Antalya'da yapılan Aile Konferansı Sonuç Bildirgesi'ni hatırlayalım. Heteroseksist, erkek egemen ve muhafazakâr bir yaklaşımla hazırlanmış olan bildirmede halen ısrarla eşcinselliğin bir hastalık olarak tanımlanması ve de eneset ile eşcinselliğin aynı şey gibi gösterilmesi (her ikisine de hastalık olarak yer verilmekte), doğal evlilik kavramına yapılan vurgu, LGBTİ'lere karşı yöneltilen nefret söyleminden başka bir şey değil. Adeta aile yaşantısını düzenleyen, denetleyen ve de adeta ahlak beklisini üstlenen bildirmede, kadına ailedeki "anne" ve "eş" rolü atfedilmek suretiyle, "nesilleri devam ettirmek üzere bol çocuk doğurması" önerilmekte ve kadın ikincil konuma itilmekte. Diğer yandan, bekâr/anne babaları,

nikâhsız evlilikleri, doğal evliliklerden doğmayan çocukları "öteki"leştirilen bildirge, toplumdaki bu grupları yok sayarak, "sizin aile tipinizi onaylamıyoruz, siz toplum için kötü rol modeli oluyorsunuz, toplumu yozlaştırıyorsunuz, ideal aile tipi şöyle olmalıdır" türünden dikte edici, ayrımcılığa varan, nefret suçlarına çanak tutan bir tutum içine girmek ve de en önemlisi tüm bunları ahlaki korumak ve aileyi kutsamak adına yaptığını inanmak son derece hatalı ve dramatik sonuçlar doğurabilir.

MEDYA CİNSİYETÇİLİĞİ GÖREV EDİNİYOR

Medya da aynı okul, aile gibi devletin ideolojik aygıtı olarak egemen ideolojinin yeniden üretilmesi ve meşrulaştırılmasında önemli rol oynuyor. Cinsel yönelimlere ilişkin nefret söylemi hemen hemen tüm gazetelerin 3. sayfa haberlerinde yer almakta, özensiz dil kullanılmakta, başlık ve içeriklerde olumsuz eklemeler yapılmakta.

LGBT haberleri her tür suç, şiddet, ahlaksızlık ekseninde işleniyor, LGBT bireyler sapkın veya sapık bireyler olarak ötekileştiriliyor. Bu kullanılan haber dili şiddetin alt yapısını hazırlar. Şiddet, gelenek, sosyal inanç, metaforlar kullanılarak aşağılayıcı ve nesneleştirici

kişiler aracılığıyla meşru kılınır. Aynı şekilde kadın cinayetleri ve kadın katli haberleri de son derece sorunlu.

Aşk cinayeti, Namus cinayeti, Cinnet cinayeti başlığı ile verilen tüm haberlerde "kadına yönelik şiddet sıradanlaştırılarak, dramatize edilerek veya normalleştirilerek verilmekte. Hoşgörüsüz ve olumsuz bir haber dili var. Haberler faili suçu hafifletilerek, mağdur da neredeyse suçunu hak etmiş gibi verilmekte. Medya şiddeti toplumsal bir sorun değil adli bir vaka olarak veya münferit olay biçiminde sunuyor.

'KENDİNİ AS' DİYEN ZİHNİYET DEĞİŞMEDİKÇE...

Okyanus'un intiharı ile Rüzgar'ın uğradığı fiziksel ve psikolojik şiddet Türkiye'nin kanayan yarası. Gerek toplum gerek

medya "LGBTİ gerçeğini" deve kuşu misali görmezden gelip inkar yolunu seçtikçe nefret suçları cinayetlerinin sonu gelmeyecek. Toplum baskısı sonucu evladına "Kendini as da hepimiz kurtulalım" diyebilen bir baba ve bu söylemi onaylayan zihniyet terk edilmedikçe ne toplumsal adalet ne de demokrasiden bahsetmek mümkün.

Rüzgar'ı hatırlayalım. Cinsiyet değiştirmek için ameliyat olunca hayatını karartarak doktoru ve magazin basını el birliğiyle. Ameliyatını yapan doktor raporlarını basına sızdırmıştı, doktor halen doktorluk yapılabiliyor bu ülkede.

Kadın araçsallaştıran bazen de yok sayan erkek egemen söylemlere alışmış. Otöriter rejimlerin devlet politikalarında muhafazakar siyasetçilerin dinsel geleneklere paralel biçimde böyle bir yöntem uyguladıklarını görüyoruz.

NEFRET SUÇLARI YASASINDA LGBTİLERE YER YOK!

Özetle Türkiye'de devlet ne LGBTİ bireyler yöneltilen şiddete ne de bireylerin kendi kendilerine uyguladıkları öz-şiddete karşı duyarlılık gösteriyor. Zaten eğer gösterse idi, Nefret Suçları Paketi'nde, cinsel yönelim, cinsiyet kimliğine gibi konulara da değinilirdi. Aksine LGBTİ bireyler görünmez kılınmıştı bu pakette. AİHM'nin eşcinselleri hedef alan söylemleri değerlendirdiği Vejdeland/ İsveç Davası kararında "ırkçılık" kavramı aslında diğer tüm ayrımcı ve ötekileştirici saikleri kapsayan şemsiye bir kavram olarak kullanılmakta. Vejdeland Davası'nda AİHM, cinsel yönelim temelinde gerçekleştirilen ayrımcılığın "ırk, köken ve renk" temelinde gerçekleştirilen ayrımcılıklar kadar ciddi olduğunu vurgular.

Kız- kadın nüanslarına vurgu ise namus- bekalet üzerinden kadın ve bedeni üzerinden toplumsal denetim sağlamaktan başka bir şey değildir. Devletin her şeyi düzenlemeye ikisini bir hak ve görev olarak algıladığını, bunun başında da ahlakın geldiğini görüyoruz.

Toplumun her kesimine nüfuz eden cinsiyet stereo tiplerin dışında kalan herkes ayrımcılığa ve dışlanmaya maruz kalabilir. Medyada gördüğümüz haber başlıkları "Namusumuzu kirlettin anne" aile meclisi kararı bakire çikmadı diye kızını kesip öldürdü diye verilen haber başlıkları da bu zihniyetin ürünleri.

'DEVLET GÖRMEZDEN GELEREK SUÇA ORTAK OLUYOR'

Levent Pişkin
Avukat

NE yazık ki şiddet, LGBTİ'lerin yaşamlarının ayrılmaz bir parçası olarak varlığını sürdürmeye devam ediyor. Son olarak İzmir'de yaşanan 17 yaşındaki trans erkek Okyanus Özyurt, gördüğü aile baskısına dayanamayarak intihar etti. Günlük hayatın şiddeti nefret cinayetleri ve intiharlar ile varlığını her geçen gün vaki kılıyor.

LGBTİ'ler için hususi bir yasal düzenlemenin şart olduğu gün geçtikçe daha bariz bir biçimde kendini hissettiriyor. Zira mevcut düzenlemeler, LGBTİ'leri görmezden gelen heteroseksist bir bakış açısıyla hazırlanmış durumda. Bununla beraber yasanın uygulanması da LGBTİ'lere yönelik işlenen suç ve yapılan ihlalleri deyim yerindeyse ödümlendiriyor. Hâlbuki suç politikasının ve buna bağlı olarak ceza kanunlarının temel amaçları "caydırıcılık" ve "suçun önlenmesi"dir. Devletin LGBTİ'leri yok sayan ve eşit yurttaş kabul etmeyen bakış açısı, toplumdaki homofobi ve transfobiye besliyor, potansiyel faileri cesaretlendiriyor. Yasanın tepeden de olsa değiştirici ve dönüştürücü etkisi LGBTİ'ler için kullanılmıyor. Devletin failiği işte tam bu noktada önümüze çıkıyor: Susarak ve görmezden gelecek suça ortak oluyor. Zira suç önleyebileceği araçları varken bunları kullanmamak suça iştirak etmek demektir.

Kuşkusuz LGBTİ'lerin 23 yıllık örgütlü mücadelesi, toplumsal alanda birçok şeyi değiştirdi. Ancak bu değişiklikler tahmin edebileceğimiz üzere kısıtlı değişiklikler. Hala ailesi tarafından baskı altında tutulan, zorla evlendirilen ve dahi öldürülen LGBTİ'lerin derdine deva olacak çözümler mevcut değil. Caydırıcı ve önleyici müesseseler bu noktada en çok gerek duyulan meseleler. Bunun için başta TCK olmak üzere temel yasalar gözden geçirilerek, LGBTİ'lerin ihtiyaçları doğrultusunda tekrar şekillendirilmeli, cinsel yönelim ve cinsiyet kimliği nefret saiki sayılmı ve anayasada LGBTİ'ler eşit yurttaş olarak kabul edilmelidir. Keza LGBTİ'ler aleyhine sıklıkla kullanılan "ahlak, aile yapısı, gelenek ve görenekler vs." gibi kavramlar yasalarından çıkarılmalı, "haksız tahrik" müessesesi LGBTİ'leri ve kadınları gözeten bir yerden yeniden düzenlenmelidir.

